

Taal in Beeld

Janke Singelsma & Maaike Pulles
NHL | Lectoraat Taalgebruik & Leren

Vereniging van Taalspecialisten
Amersfoort 29 september 2017

NHL
HOGESCHOOL

Lân
fan
taal

Brede blik op geletterdheid

“De geletterdheidspraktijken in de gemeenschap waarin kinderen opgroeien, vormen voor hen het eerste referentiekader van waaruit ze in de school teksten en alle activiteiten die ermee verbonden zijn, benaderen.”

“(...) leerkrachten zouden zich steeds wel heel sterk bewust moeten zijn van de verschillen waar kinderen van huis uit vertrouwd mee zijn, maar ook met de verschillen in belangstelling.”

(Berenst, Faasse, Herder & Pulles (2016). *Meer dan lezen*, p. VI)

NHL
HOGESCHOOL | Lectoraat taalgebruik & leren

Lân
fan
taal

Geletterdheidspraktijken

- Gemeenschappen verschillen in hoe met teksten en taal wordt omgegaan (geletterdheidspraktijken ingebed in sociale en functionele contexten)
- Geletterdheid is geen uniforme, eenvormige vaardigheid

Geletterdheidsonderwijs

- Gaat uit van *maatschappelijke differentiatie* en *verschillen in persoonlijke belangstelling*
- Zet schriftelijk taal niet apart, maar *in relatie tot mondelinge taal*
- Betreft alle *functies van taal* (expressief, sociaal/relatieueel, informatief)

Taal in Beeld: doelen

- In beeld brengen van geletterdheidspraktijken en talen die kinderen meebrengen (letterlijk zichtbaar maken)
- Vergroten van waardering voor die verschillen in een meertalige, multiculturele context
- Vergroten van taalbewustzijn

Project wordt uitgevoerd in

- midden- en bovenbouw;
- van 9 basisscholen;
- met veel leerlingen met migratieachtergrond;
- in multiculturele wijken in Leeuwarden.

Twee deelprojecten

- Deelproject 1 *'Mooie taal'*
- Deelproject 2 *'Onderzoek'*

Op zoek naar mooie taal

- In tweetallen
- Interview elkaar
- 5 minuten

Interview je buurman/-vrouw a.d.h.v. de volgende vragen:

1. Ken je een mooi, grappig of bijzonder lied, gedicht, spreuk, zin, zegswijze uit je moedertaal?
2. Waar gaat het over?
3. Waarom vind je het mooi, grappig of bijzonder?
4. Werd je er blij van of verdrietig of ontroerd?

(1) Taal in beeld: *Mooie taal*

- Op zoek naar mooie voorbeelden in de moedertaal:
  - Middenbouw: taalroutines, kinderliedjes en beeldspraak
  - Bovenbouw: zegswijzen, spreuken, uitspraken en dichtregels
- Ouders worden expert
- Teksten vertalen in het Nederlands en Fries
- Culturele rijkdom van wijk wordt letterlijk zichtbaar

Taal in Beeld: inspiratie

NHL

HOGESCHOOL | Lectoraat taalgebruik & leren

Lân
fan
taal

Talige diversiteit in beeld

- Een groep 5 en 6 in Leeuwarden:

Russisch
Portugees
Wolof
Koerdisch
Syrisch
Somalisch
Italiaans
Hongaars
Catalaans
Fries

Irakees
Vlaams
Marokkaans
Nederlands
Spaans
Hebreeuws
Turks
Engels
Papiaments

NHL

HOGESCHOOL | Lectoraat taalgebruik & leren

Lân
fan
taal

Ouders betrekken

- D.m.v. interviews door de kinderen
- Ouders brengen hun geletterdheidspraktijken de school in:

Praktijk van verhalen vertellen in Papiaments door een ouder op school.

Teksten: opbrengst

Drenta din mi kas
Drenta din mi bida

Papiaments

Kom in mijn huis
Kom in mijn leven

Bara chora thera nati
Buda ko dhokro khada mathi

Nepalees

Twaalf kinderen en dertien kleinkinderen, maar toch moeten de ouders voor zichzelf zorgen, want de kinderen zijn niet thuis.

Dandini dandini dastana
 Danalar girmis bostana
 Kov bostanci danayi
 Yemesin lahanayi

Turks slaapliedje

Het kalfje is in de tuin
 De tuinman jaagt hem eruit
 Het kalf mag niet de spitskool eten

Peyvik nikare bîne zman ger çiqas ez ji te hez dikim

Koerdisch

Woorden schieten te kort om uit te drukken hoeveel ik van je houd

Taal als gespreksonderwerp

- *Waarom is dit mooi?*
- *Klinkt het mooi?*
- *Is de betekenis mooi?*
- *Hoort er een mooie herinnering bij?*
- *Wie zei dit?*

D.m.v. gesprekken (Ik/In):

- waardering voor de verschillende talen stimuleren
- aandacht voor verschillende functies van taal

Papa wordt er verdrietig van, want hij denkt aan zijn familie ver weg.

Het geeft me het echte wintergevoel.

Omdat mijn speelgoed dat altijd zingt.

Het gaat over de liefde.

Dit was de eerste zin die papa en mama leerden, toen ze in Friesland kwamen.

NHL
HOGESCHOOL | Lectoraat taalgebruik & leren

Lân
fan
taal

De teksten in beeld gebracht

(2) Taal in beeld: *Onderzoek*

- Sociolinguïstisch onderzoek met en door de kinderen.
- In beeld brengen van de talige diversiteit in de wijk met aandacht voor de verschillende domeinen van taalgebruik:
  - *Welke talen in de wijk?*
  - *Wie spreken die?*
  - *Wanneer? En met wie?*

Gestructureerd onderzoekend leren

- In stappen/fases (oriëntatie, plannen, uitvoeren, evalueren)
- Interviews door leerlingen m.b.v. vragenlijsten (handleiding)
- Afname bij 8 mensen (eigen huis/gezin, bureu; kinderen/jongeren, volwassenen)
- Verwerking in de klas en door onderzoekers NHL

De vragenlijst

Welke taal of talen spreek je als...

- je met je vader en/of moeder praat tijdens het eten?
- je thuis met je broers en/of zussen speelt?
- je met vrienden of vriendinnen op straat speelt?

Welke taal of talen spreek je...

- in de klas?
- op het schoolplein tijdens het spelen?
- als je bij de BSO bent?
- als je bij een sportclub bent

NHL

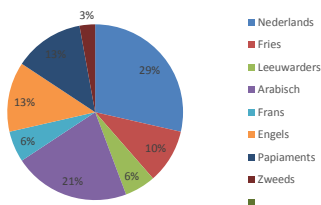
HOGESCHOOL | Lectoraat taalgebruik & leren

Lân
fan
taal

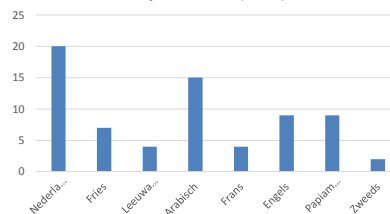
Rekenen: talen in beeld

- Werken met tabellen en grafieken, procenten

Taal tijdens het eten (procenten)

Taal tijdens het eten (aantal)

NHL

HOGESCHOOL | Lectoraat taalgebruik & leren

Lân
fan
taal

Presentatie uitkomsten

- Mooie teksten op billboards in de wijk
- Presentatie uitkomsten in Obe/Lân fan Taal (Culturele hoofdstad 2018)
- Resultaten in boekje voor scholen

